

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра Історії України та спеціальних історичних дисциплін

Перший проректор Майя **НИКОЛАЄВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

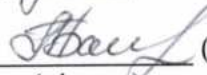
Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Робоча програма навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» для студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня, спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Одеса: ОНУ, 2024. 18 с.

Розробник: Гончарук Тарас, доктор історичних наук, професор кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Протокол № 1 від "29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедрою (Олена БАЧИНСЬКА)
(підпис)

Погоджено з гарантом ОП 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.

Голова НМК (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Обов'язкова
		<i>Рік підготовки:</i>
		1-й
		<i>Семестр</i>
		1-й
		<i>Лекції</i>
		20 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		10 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		60 год.
Форма підсумкового контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу – формування системних знань студентів про специфіку та етапи історичного розвитку українського народу та української держави на етнічній території та поза її межами (з найдавніших часів до сучасної доби).

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій;

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені;

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин;

ПРН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій;

ПРН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності;

ПРН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- історіографічну спадщину з тематики курсу;
- необхідний комплекс джерел до курсу;
- основні та актуальні проблеми тематики даного курсу;
- специфіку української національної державності;
- історичні особливості еволюції російської окупаційної моделі;
- закономірності функціонування тоталітарної системи;
- важливі дати та події пов'язані з політичною, економічною, соціальною історією України
- найвидатніші персоналії, які визначали хід історичних подій в Україні.
- чітко усвідомлювати екзистенційне значення російсько-української війни 2014 – 2024 років для відстоювання життя українського народу

Студент повинен **вміти:**

- узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу;
- орієнтуватися в особливостях історіографічної полеміки;
- синхронізувати основні події історії України з всесвітньою історією;
- виробити вміння критично ставитися до ворожих Україні історичних фейків, особливо російських.
- систематизувати і аналізувати джерельний матеріал курсу;
- робити висновки з вивченої теми;
- користуватися картографічним та іншими допоміжними матеріалами.

3. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Україна від давнини до середньовіччя

Тема 1. Давня історія України.

Особливості періодизації історії України. Заселення території Центрально-Східної Європи представниками людської спільноти. Локалізація найвідоміших стоянок архантропів й палеоантропів. Характеристика антропо- і соціогенезу в період палеоліту, мезоліту і неоліту. Еволюція господарських форм. Зародження і розвиток духовної культури в кам'яну добу. Зміст і наслідки неолітичної революції. Місце Трипільської культури в історії людства. Проблема походження трипільців. Територія поширення племен мальованої кераміки. Особливості господарського розвитку. Протоміста. Причини зникнення Трипільської культури. Центрально-Східна Європа в епоху заліза. Етнічне походження та політична історія киммерійців, скіфів, сарматів. Давньогрецька колонізація Північного Причорномор'я.

Тема 2. Україна у період раннього середньовіччя.

Проблема етногенезу слов'ян. Велике розселення слов'ян у другій половині I тис. Виникнення Руської держави. «Повість минулих літ» як важливе джерело для формування знань про заснування та розвиток Руського князівства. Перші київські князі династії Рюриковичів. Роль зовнішньої торгівлі в політичній історії країни першої половини X ст. Особливості внутрішньої політики княгині Ольги. Реформи князя Володимира I Великого. Внутрішня і зовнішня політика князя Ярослава Мудрого. Система правління в Київській державі у другій половині XI ст. Любецький з'їзд 1097 р. Початок формування удільних князівств. Правління Володимира Мономаха. Соціально-економічні процеси. Особливості правових норм Литовських статутів.

Тема 3. Українські землі у складі Речі Посполитої та Кримського ханства

Фільваркова система господарювання. Цехова організація ремісників. Магдебурзьке право. Роль запорозького і реєстрового козацтва у внутрішній політиці Речі Посполитої на рубежі XVI-XVII століть. Козацькі повстання. Морські походи козацького війська. П. Конашевич-Сагайдачний. Участь козаків у московських походах війська Речі Посполитої. Хотинська війна. Устрій Кримського ханства. Війни Кримського ханства.

Тема 4. Україна у другій половині XVII ст.

Причини і привід до війни. Б. Хмельницький. Союз козаків з кримським ханом Іслам Гераєм. Бойові дії навесні 1648 р. Початок селянської війни. Пилявецька битва. Облога Львова. Битва під Збаражем. Зборівська угода. Початок формування ранньомодерної української державності. Молдавський вектор політики Б. Хмельницького. Битва під Берестечком. Білоцерківська угода. Бойові дії у 1652-1653 рр. Характеристика моделі держави – Війська

Запорозького (Гетьманщини). Переговори гетьмана з московським царем Олексієм Романовим. Ставлення українських політичних еліт до потенційного союзу з Московським царством. Укладання Березневих статей 1654 р. та їхні наслідки. Продовження війни проти Речі Посполитої у 1655-1656 рр. Віленське перемир'я. Характеристика становища України після укладення Вічного миру 1686 р.

Тема 5. Україна у XVIII ст.

Внутрішня політика І. Мазепи. Розвиток культури. Соціально-економічні процеси. Початок Північної війни та місце козацького війська у подіях 1700-1708 рр. Таємна угода гетьмана зі шведським королем Карлом XII. Полтавська битва 1709 р. Перша українська політична еміграція. П. Орлик – гетьман України у вигнанні. Розробка «Пактів і Конституції законів і вольностей Війська Запорозького». Наступ царизму на права і вольності Гетьманщини. Гетьманування І. Скоропадського. Перша Малоросійська колегія: функціональна корекція політики царя щодо Української держави. П. Полуботок. Д. Апостол. Правління гетьманського уряду. Кодифікація козацького права. Відновлення гетьманського правління. К. Розумовський.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Україна та українська діаспора у новітній час (XIX – XX ст.)

Тема 6: Україна у першій половині XIX століття

Адміністративно-територіальний поділ українських земель. криза середньовічних і розвиток нових соціально-економічних відносин. суспільно - політичні рухи і національне відродження України (Кирило-Мефодіївське братство – перша таємна політична організація в Центральній Україні). Особливості розвитку освіти й культури в українських землях. вплив революції 1848 року на суспільну думку центральних українських земель. Західноукраїнські землі під владою Австрійської монархії у першій половині XIX століття. «Руська трійця»: громадсько-культурне об'єднання 30-х – 40-х років та її історичне значення. Революція 1848 – 1849 рр. та її вплив на західноукраїнські землі.

Тема 7. Українські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.

Реформи середини XIX ст. в Австрійській та Російській імперіях. Особливості скасування панщини і кріпацтва. Характеристика соціальної структури українського суспільства у пореформений період. Нові тенденції у розвитку сільського господарства. Перша хвиля трудової міграції. Завершення промислового перевороту. Урбанізація. Суспільно-політичне життя. Гурток «хлопоманів». Зародження «громадівського» руху. М. Драгоманов. Ідеї «громадівського соціалізму». Мовно-культурні процеси. Валуєвський циркуляр 1863 р. та Емський указ 1876 р. «Братерство

тарасівців». Роль москвофільства в громадському житті Західної України. Народовці та їхні погляди. Зародження «Просвіт». РУРП – перша українська політична партія. Ю. Бачинський. Промислова криза 1900-1903 рр. та її наслідки. Революція 1905-1907 рр. на Україні.

Тема 8. Україна у роки Першої світової війни та Української революції (1914-1921 рр).

Проекти вирішення «українського питання» напередодні та під час Першої світової війни. Ставлення українських політиків до війни – між самостійницькими ідеями та пацифізмом. Бойові дії у 1914-1916 рр. Початок революції й утворення Центральної Ради. Політична платформа Центральної Ради у березні – жовтні 1917 р. та її реалізація. Більшовицький державний переворот і проголошення УНР. Російсько-українська війна зими 1917-1918 рр. Гетьманський державний переворот: підготовка та здійснення. Аграрна політика уряду Української Держави та її наслідки. Особливості робітничого законодавства. Система реорганізації військового будівництва і культурної сфери. Утворення Директорії та антигетьманське повстання. Державна реформа в Австро-Угорській імперії. Проголошення ЗУНР. Початок збройної боротьби з Польщею. Паризька мирна конференція й «українське питання». Відновлення УНР. Друга УНР у переговорному процесі між РСФРР й Французькою республікою. Реорганізація Дієвої армії УНР влітку 1919 р. та наступ українських армій на Київ і Одесу. Перехід УГА на бік Добровольчої армії. Ліквідація Українського фронту. Перший Зимовий похід армії УНР. Варшавська угода: причини та наслідки, оцінки в історіографії. Другий Зимовий похід армії УНР. Підсумки Української революції.

Тема 9. Україна у роки комуністичної окупації. Україна та українці поза межами СРСР.

Анексія українських земель советським режимом. Репресії, голодомори як акти геноциду українців. Пакт Молотова-Ріббентропа. Початок Другої світової війни на українських землях. «Договір про дружбу і державний кордон» вересня 1939 р. Приєднання Галичини, Волині й Берестейщини до СРСР. Анексія Буковини і Бессарабії. Політика «радянзації». Вторгнення вермахту на територію СРСР. Бій у трикутнику Луцьк – Дубно – Броди. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. План «Ост». Поділ України на окупаційні зони. Характеристика німецького і румунського окупаційного режимів. Рух Опору на українських землях, оцінки в історіографії. Наступальні операції Червоної армії в Україні у 1943-1944 рр.

Тема 10. Становлення незалежної України. Україна у війні з російськими агресорами.

Спроба державного перевороту 1991 р та проголошення незалежності України. Діяльність президента Л. Кравчука, урядів і парламенту України в галузі державного будівництва. Проблеми соціально-економічного та політичного реформування українського суспільства. Зниження темпів промислового і сільськогосподарського виробництва. Інфляційні процеси. Поширення безробіття. Дискусії навколо проблеми Кримської автономії. Загострення протистояння між законодавчою та виконавчою гілками центральної влади у 1993 р. Вибори до Верховної Ради та президента України у 1994 р. Соціально-економічна та політична платформа президента Л. Кучми. Затвердження програми економічної лібералізації восени 1994 р. Початок реалізації програми приватизації державного майна. «Помаранчева» революція. Початок президентської виборчої кампанії 2004 р. і українське суспільство. Фальсифікації виборів з боку влади. Президентська діяльність В. Ющенка. Вибори Президента України 2010 р. Зміна політичного вектору розвитку країни за президентства В. Януковича. Причини, привід, перебіг та наслідки «Революція гідності» 2013-2014 рр. Російська агресія проти України у 2014 – 2023 роках та боротьба українського народу проти неї. Українські герої російсько-української війни.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма										
	Усього	у тому числі									
		л	п	лаб	інд	сп					
1	2	3	4	5	6	7					
Змістовий модуль 1. Україна від давнини до середньовіччя											
Тема 1. Давня історія України.	7	2				5					
Тема 2. Україна у період раннього середньовіччя.	12	2				10					
Тема 3. Українські землі у складі Речі Посполитої та Кримського ханства	7	2				5					
Тема 4. Україна у другій половині XVII ст.	12	2				10					
Тема 5. Україна у XVIII ст.	7	2				5					
Разом за змістовим модулем 1	45	10				35					

Змістовий модуль 2. Україна та українська діаспора у новітній час (XIX – XX ст.)											
Тема 6: Україна у першій половині XIX століття	9	2	2			5					
Тема 7. Українські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.	9	2	2			5					
Тема 8. Україна у роки Першої світової війни та Української революції (1914-1921 рр)	9	2	2			5					
Тема 9. Україна у роки комуністичної окупації. Україна та українці поза межами СРСР	9	2	2			5					
Тема 10. Становлення незалежної України. Україна у війні з російськими агресорами	9	2	2			5					
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	10	10			25					
Усього годин	90	20	10			60					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальною програмою не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Русь в IX – першій половині XII ст. 1. Східні слов'яни VI – IX ст.: побут, культура, вірування. 2. Утворення держави Русь. Актуальні питання. 3. Перші київські князі династії Рюриковичів. 4. Прийняття християнства та його значення. Християнський етап розвитку культури. 5. Початок феодальної роздробленості держави. 6. Місце і роль Русі в історії українського народу та тогочасного світу.	2
2	Національно - визвольна війна українського народу середини XVII ст. 1. Причини, характер і початок Національно - визвольної війни (1648 р.).	2

	2. Бойові дії війська Б. Хмельницького впродовж 1648-1657 рр. 3. Формування української державності. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського уряду. 4. Військово-політична ситуація і боротьба за українську державність в 50-60-х рр. XVII ст.	
3	Південноукраїнські землі (кінець XVIII – початок XIX ст.) 1. Особливості колонізації та формування населення Південної України. 2. Економічне освоєння регіону. 3. Специфіка заснування та розвитку міст на півдні України.	2
4	Українська революція 1917-1921 рр. 1. Утворення та діяльність Української Центральної Ради. 2. Гетьманат П.Скоропадського. 3. Проголошення ЗУНР. 4. Діяльність Директорії УНР.	2
5	Україна в період Другої світової війни 1. Початок Другої світової війни і доля західноукраїнських земель. 2. Початок радянсько-німецької війни та ситуація в Україні в 1941 р. 3. Проголошення самостійної Української держави 30 червня 1941 р. та його значення. 4. Рух Опору. Діяльність ОУН-УПА. Партизанський та підпільний рух. 5. Військові операції на українських землях упродовж 1942-1944 рр. 6. Наслідки Другої світової війни для України.	2
	Всього	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальною програмою не передбачені

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи викладача і студентів. Формою організації самостійної роботи студентів є опрацювання літератури, джерел та виконання подальшого завдання з тем навчальної дисципліни (зазначені вище). До самостійної роботи відноситься: підготовка до лекцій, ознайомлення з основною та додатковою літературою; ознайомлення з джерелами; ознайомлення зі спеціальною літературою та відеоматеріалами (лекціями); підготовка робіт-презентацій за темами лекцій та відеоматеріалів (здобувачі обирають самостійно із запропонованих тем).

Самостійна робота здобувача оцінюється під час лекційних занять та модульних контрольних-робіт презентацій по завершенню кожного змістового модуля.

Організація самостійної роботи здобувачів передбачається за наступними темами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Давня історія України.	5
2	Тема 2. Україна у період раннього середньовіччя.	10
3	Тема 3. Українські землі у складі Речі Посполитої та Кримського ханства	5
4	Тема 4. Україна у другій половині XVII ст.	10

5	Тема 5. Україна у XVIII ст.	5
6	Тема 6: Україна у першій половині XIX століття	5
7	Тема 7. Українські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.	5
8	Тема 8. Україна у роки Першої світової війни та Української революції (1914-1921 рр.)	5
9	Тема 9. Україна у роки комуністичної окупації. Україна та українці поза межами СРСР	5
10	Тема 10. Становлення незалежної України. Україна у війні з російськими агресорами	5
	Разом	60

Складовою частиною самостійної роботи здобувачів є індивідуальна робота з викладачем, яка має на меті визначення рівня самостійної підготовки студентів до курсу та включає:

1. Виявлення схильності здобувачів до певної наукової проблеми;
2. Допомога в складанні бібліографії до обраної здобувачем теми;
3. Обговорення теоретичних проблем, пов'язаних з підготовкою індивідуального навчально-дослідного завдання;
4. Перевірку законспектованої здобувачами додаткової літератури;
5. Захист та обговорення зі здобувачами рефератів;
6. Перевірку індивідуальної практичної роботи.

Індивідуальна практична робота виконується у вигляді реферату/презентації.

Перелік орієнтовних тем доповідей з презентаціями

1. Князь Олег та його військові походи.
2. Княгиня Ольга – перша реформаторка Русі.
3. Військова політика князя Святослава.
4. Володимир Мономах як політик і полководець.
5. Історичний портрет Данила Галицького.
6. Особливості культурного розвитку Русі.
7. Козацький гетьман – Дмитро Вишневецький.
8. Історичний портрет Б. Хмельницького.
9. Кошовий отаман І. Сірко: життя та діяльність.
10. Історичний портрет гетьмана І. Мазепи.
11. Особливості розвитку культури на українських землях у XVIII ст.
12. Розвиток вищої освіти в Україні в XIX ст.
13. Історія створення та діяльність університету в Одесі в другій половині XIX ст.
14. Біографічні портрети: М. Костомарова, П. Куліша (за вибором).
15. Роль Т. Г. Шевченка в історії українського народу.
16. Розвиток культури на українських землях у XIX ст..
17. Розвиток Одеси в XIX ст.
18. М. С. Грушевський як науковець і громадсько-політичний діяч.
19. Відносини Центральної Ради з Тимчасовим Урядом Росії.
20. Суспільно-політичні погляди В. Винниченка.
21. М. Міхновський – один із провідників ідеї української самостійної держави.

22. Номан Челебіджіхан – кримськотатарський політик і державний діяч.
23. С.Петлюра – керівник Директорії УНР.
24. П.Скоропадський – біографічний портрет.
25. К. Левицький та Є.Петрушевич – лідери ЗУНР.
26. Н.Махно – лідер анархістського руху на півдні України.
27. Є. Коновалець і створення ОУН.
28. Митрополит А.Шептицький та його роль в історії Західної України.
29. Впровадження НЕПу в Україні.
30. «Розстріляне відродження».
31. Оборона Києва в 1941 р.
32. Оборона Одеси в 1941 р.
33. Діяльність ОУН-УПА в роки Другої світової війни.
34. Депортація кримських татар та інших народів з Криму. 1944 р.
35. Боротьба за незалежність України наприкінці ХХ ст. Російсько-українська війна. ➤

9. Методи навчання

1. Словесні (лекції, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій).
2. Наочні (мультимедійні презентації).
3. Практичні (робота з документальними джерелами, виконання індивідуальних завдань).

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

1. Поточний контроль:
 - усне опитування та/або тестування на лекції;
 - усне опитування на практичних заняттях;
2. Періодичний контроль:
 - оцінювання доповіді з презентацією за наданою темою;
 - тестування після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів.
 Контрольні роботи містять 15 тестових завдань з однією правильною відповіддю. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.
3. Підсумковий контроль: *іспит проходить в усній формі, як відповідь на два питання у екзаменаційному білеті. Питання на іспит здобувач отримують на початку викладання курсу.*

Загальна підсумкова оцінка визначається як сума балів за результатами поточного, періодичного і підсумкового контролю.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на іспиті

Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
Відмінно	36-40	Здобувач освіти правильно, точно і повно виконав всі завдання екзаменаційного білету, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє історичною термінологією та датами. Логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання,

		робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки.
Добре	29-35	Здобувач освіти достатньо повно виконав всі завдання екзаменаційного білету, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє історичною термінологією та датами. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує екзаменатор.
Задовільно	22-28	Здобувач освіти у неповному обсязі виконав всі завдання екзаменаційного білету, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує історичну термінологію та дати. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань, виявленні причинно-наслідкових зв'язків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	14-21	Здобувач освіти не виконав завдання екзаменаційного білету, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання екзаменаторів. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння історичною термінологією та датами. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі причинно-наслідкових зв'язків. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-13	Не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача або практичне завдання не виконане.

Критерії оцінювання доповіді з презентацією

Доповідь має бути виголошена на практичному занятті або на консультації. Кожен здобувач має підготувати одну доповідь з презентацією.

Вид самостійної роботи	Кількість балів	Критерії оцінювання результатів виконання завдань самостійної роботи
Розробка та захист доповіді з презентацією	14-15	Доповідь з презентацією має бути виконана самостійно та оригінально, грамотно; раціонально використані можливості комп'ютерної анімації; повинна мати посилання на джерела, які є актуальними; наявні висновки, мають бути пов'язані із темою доповіді; при захисті здобувач орієнтується в темі та вивченій літературі; відповідає на два поставлених викладачем питання по темі доповіді.
	10-13	Доповідь з презентацією має бути виконана самостійно та оригінально, грамотно; раціонально використані можливості комп'ютерної анімації; містить посилання на

	джерела, які відповідно оформлені та є актуальними; наявні висновки не точно відповідають тексту роботи; при захисті доповіді студент орієнтується в темі та вивченій літературі; відповідає на одне з двох поставлених викладачем питання по темі.
5-9	Доповідь з презентацією має бути виконана самостійно та оригінально, грамотно; нераціонально використані можливості комп'ютерної анімації; інформація подана без використання джерел; наявні висновків, не точно відповідають тексту роботи; при захисті доповіді студент слабо орієнтується в темі та вивченій літературі; не відповідає на два поставлених викладачем питання по темі.
1-4	Доповідь з презентацією виконана самостійно; не використані можливості комп'ютерної анімації - порушення в розміщенні інформації на слайді; інформація подана без використання джерел; відсутні висновки у доповіді; при захисті студент не орієнтується в темі та вивченій літературі; не відповідає на два поставлених викладачем питання по темі.
0	Завдання не виконано. Не зараховуються доповіді без презентації, або які виконані не самостійно, запозичені з мережі Інтернет.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Кількість балів	Критерії оцінювання
5-6	Здобувач освіти присутній на практичному занятті, відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття; активно доповнює відповіді інших студентів інформацією по іншим питанням плану; відповідає на питання по темі поставлені викладачем.
3-4	Здобувач освіти присутній на практичному занятті, відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття; не доповнює відповіді інших студентів інформацією по іншим питанням плану; відповідає на питання по темі поставлені викладачем.
1-2	Здобувач освіти присутній на практичному занятті, не відповідає повне на одне з питань плану практичного заняття, але активно доповнює відповіді інших студентів інформацією по всім питанням плану; відповідає не на всі на питання по темі поставлені викладачем.
0	Здобувач освіти взагалі відсутній або присутній на практичному занятті і не відповідає на жодне з питань плану практичного заняття; не доповнює відповіді інших студентів; не відповідає на питання по темі поставлені викладачем.

5. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Україна від давнини до середньовіччя

1. Східні слов'яни у давнину: розселення, господарство, культура.
2. Утворення Русі.
3. Русь за часів перших київських князів династії Рюриковичів (до XI ст.).
4. Процес християнізації Русі.
5. Розквіт Русі за часів Ярослава Мудрого.
6. Причини і наслідки феодальної роздробленості Русі.
7. Особливості культурного розвитку Русі.
8. Включення українських земель до складу Великого князівства Литовського та Польського королівства.

9. Виникнення Кримського ханства.
10. Люблінська унія: причини та наслідки.
11. Українські землі в складі Речі Посполитої: соціально-економічний та культурний розвиток.
12. Виникнення українського козацтва та Запорозької Січі.
13. Берестейська унія: причини та наслідки.
14. Причини, характер і рушійні сили Визвольної війни середини XVII ст.
15. Етапи Визвольної війни українського народу. Основні військові дії 1648-1654 рр.
16. Формування та розвиток української державності в роки Національно – визвольної війни середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького.
17. Військово-політична ситуація в українських землях в другій половині XVII ст.
18. Політична діяльність І. Мазепи.
19. Обмеження української автономії у XVIII ст.
20. Розвиток культури у XVIII ст.
21. Російсько-турецькі війни другої половини XVIII ст. та їх наслідки для України.

Змістовий модуль 2. Україна та українська діаспора у новітній час (XIX – XX ст.)

22. Основні напрямки заселення і економічного освоєння Південної України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).
23. Заснування та розвиток Одеси у XIX ст.
24. Соціально-економічний розвиток українських земель в першій половині XIX ст.
25. Зародження українського політичного руху. Кирило-Мефодіївське товариство.
26. Т.Г. Шевченко та його роль в українському національно-культурному відродженні.
27. Політика російського уряду щодо українського питання у другій половині XIX ст.
28. Буржуазні реформи 60-70 рр. XIX ст. та їх історичне значення.
29. Розвиток культури в XIX ст.
30. Україна в період Першої світової війни.
31. Виникнення Центральної Ради та її діяльність.
32. Брестський мирний договір та його значення для України.
33. Українська держава гетьмана П. Скоропадського.
34. Директорія УНР: внутрішня та зовнішня політика.
35. Впровадження НЕПу в Україні: причини, особливості та наслідки.
36. Колективізація в Україні: проведення та наслідки.
37. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні: причини та наслідки.
38. Індустріалізація та її здійснення в Україні.
39. Розгортання політики терору 30-х рр. XX ст. в Україні.
40. Політичне та соціально-економічне становище західноукраїнських земель у 20-30 рр. XX ст.
41. Початок Другої світової війни для України. Приєднання Західної України до УРСР.
42. Соціально-економічні перетворення в Західній Україні продовж 1939-1941 рр.
43. Проголошення Української держави 30 червня 1941 р. та його історичне значення.
44. Україна в період воєнних дій 1941-1944 рр.
45. Окупаційний режим в Україні та розгортання руху Опору.
46. Діяльність ОУН – УПА в період Другої світової війни.
47. Політичні та соціально-економічні перетворення в Україні в 1946-1953 рр.
48. Основні тенденції розвитку в УРСР у другій половині 50-х – середині 80-х рр. XX ст.
49. Боротьба за незалежність України (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.).
50. Основні тенденції розвитку Української держави на сучасному етапі. Російсько-українська війна 2014-2024 рр.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль	Підсумковий	Сума
-------------------	-------------	------

Зміст. модуль 1 (практичні заняття)			Зміст. модуль 2 (практичні заняття)		Індивідуальне самостійне завдання	контроль (іспит)	балів
T1	T2	T3	T4	T5	15	40	100
6	6	6	6	6			
Контрольна робота за змістовими модулями 1 - 2 = 15							

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на практичних заняттях	6	3	0 – 18
Усього за змістовим модулем 1			0 – 18
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на практичних заняттях	6	2	0 – 12
Усього за змістовим модулем 2			0 – 12
Доповідь з презентацією (індивідуальна самостійна робота)			0 – 15
Контрольна робота за змістовими модулями 1-2			0 – 15
Підсумковий контроль (іспит)			0 – 40
Всього			0 – 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації
4. Бачинська О., Гончарук Т. Політична культура української еліти середньовіччя та модерної доби : метод. вказівки для здобувачів другого (магістер.) рівня освіти, спец. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 28 с. URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/hist/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/ua-history>

5. Гончарук Т.Г. Історія Одеси пізнього середньовіччя та нового часу: **метод. вказівки** до виборного (спеціального) курсу для здобувачів другого (магістер.) рівня освіти, спец. 032 – Історія та археологія. Одеса, 2019. 25 с. 1,5 д.а.

6. Історія України та української культури. Методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського) рівня факультету романо-германської філології / Упорядники: Вінцовський Т. С., Гончарук Т. Г., Полторак В. М., Юраш Є. О. Одеса: ОНУ, 2024. 28 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2016. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21STR=11051

2. Грицак Я. Подолати минуле: лобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 432 с.

3. Діанова Н. М. Історія релігії та церкви в Україні в національному та європейському контекстах : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т імені І.І. Мечникова, 2019. 252 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/15735>

4. Енциклопедія історії України: У 10 т. Київ: Наук. думка, 2003-2013. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>

5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків, 2016. 496 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Plokhii_Serhii/Brama_Yevropy_Istoriia_Ukrainy_vid_skifskykh_v_oien_do_nezalezhnosti/

6. Полторак В.М. Хрестоматія з історії України для здобувачів першого рівня «бакалавр» неспеціальних факультетів. Одеса: ОНУ, 2020. 164 с.

7. Хмарський В. М. Історія України: конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 118 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/25019>

Додаткова

1. Бачинська О. А., Вегерчук С. М., Самойлов Ф. О. Історія Одеси й Одещини (кінець XVIII ст. – 1914 р.): історико-краєзнавчий нарис. Одеса : Астропринт, 2012. 504 с.

2. Бекірова Г. Півстоліття опору: кримські татари від вигнання до повернення (1941–1991 роки). Нарис політичної історії. Київ: КРИТИКА, 2017. 231 с.

3. Брехуненко В., Ковальчук В., Ковальчук М., Корнієнко В. "Братня" навала. Війни Росії проти України XII–XXI ст. Київ, 2016. 248 с

4. Гриценко О. Президенти і пам'ять. Політика пам'яті президентів України (1994–2014): підгрунття, послання, реалізація, результати. Київ: "К.І.С.", 2017. 1136 с.

5. Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. 3-тє вид., доповн. Львів: Літературна агенція "Піраміда", 2016. 924 с.

6. Друга світова війна в історичній пам'яті України. (За матеріалами Українського інституту національної пам'яті). Київ, 2010. 247 с.

Історія українського війська / Авт. кол.: М. Відейко, А. Галушка, В. Лободаєв, М. Майоров, Я. Примаченко, А. Руккас, Є. Синиця, О. Сокирко, А. Харук, Б. Черкас. Харків, 2016. 416 с.

7. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. Київ : Наук. думка, 2013. 1056 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>

8. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 991 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009298>

9. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Кн. 2. К.: Темпора, 2013. 628 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009289>

10. Кульчицький С., Міщенко М. Україна на порозі об'єднаної Європи. Київ: Центр Разумкова, 2018. 232 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013771>

15. Електронні інформаційні ресурси:

- Електронні ресурси Інституту історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua/>
- Електронні ресурси Інституту філософії НАН України. URL: <https://filosof.com.ua/>
- Електронні ресурси Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: lib.onu.edu.ua
- Електронні ресурси Наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: nbuv.gov.ua.